

KLAIPĖDOS REGIONINIS VALSTYBĖS ARCHYVAS

Budžetinė įstaiga, Naujoji Uosto g. 16, LT-92122 Klaipėda, tel. (8 46) 314 565, el. p. klaipeda@archyvai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190766042

Lietuvos vyriausiojo archyvaro
tarnybai

KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS KLAIPĖDOS REGIONINIO VALSTYBĖS ARCHYVO VEIKLOS SRITYSE NUSTATYMAS IR VERTINIMAS BEI MOTYVUOTA IŠVADA

Nr.

Klaipėdos regioninis valstybės archyvas (toliau – Archyvas), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 7 punktu ir atsižvelgdamas į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, bei Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, atliko dviejų Archyvo veiklos sričių, kuriose gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė: skaityklų darbo organizavimo bei atliekamų valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, įrašytų į Lietuvos vyriausiojo archyvaro patvirtintą Valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, perduodančių dokumentus valstybės archyvams, sąrašą, patikrinimų vertinimą.

Organizuojant skaityklų darbą, galima korupcijos pasireiškimo tikimybė, kadangi sritis atitinka kriterijų, nurodytą Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte – „Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“. Srityje, apimančioje Archyvo atliekamus įstaigų patikrinimus, korupcija gali pasireikšti pagal kriterijų, nurodytą Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 2 punkte – „Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“.

Korupcijos tikimybės vertinimą atliko Archyvo patarėja Raimonda Mažrimienė.

Analizuotas laikotarpis – 2020 m. – 2021 m. I pusmetis.

Analizės tikslas – nustatyti analizuojamas veiklos sritis veikiančius išorinius, vidinius ar kitus rizikos veiksnius, galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir, jei yra poreikis, numatyti prevencines priemones analizės metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar pašalinti.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo metu buvo atlikta šias sritis reglamentuojančių teisės aktų analizė, peržiūrėti vidaus dokumentai, darbo tvarka surinkta informacija apie skaityklų darbą ir atliekamus patikrinimus analizuojamuoju laikotarpiu, atlikta veiklos sričių atitikties Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams analizė. Vertinant konkrečias veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo naudotasi klausimynais, pateiktais valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijose, patvirtintose Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Archyvo skaityklų darbas organizuojamas vadovaujantis Darbo valstybės archyvų skaityklose tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. V-68 „Dėl darbo valstybės archyvų skaityklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2018 m. rugsėjo 12 d. įsakymo Nr. VE-64 redakcija), Dokumentų fotografavimo Archyvo skaityklose tvarkos aprašu, patvirtintu Archyvo direktoriaus 2017 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. 1V-77 „Dėl dokumentų fotografavimo Klaipėdos regioninio valstybės archyvo skaityklose tvarkos aprašo patvirtinimo“, Valstybės archyvų mokamų paslaugų ir jų įkainių sąrašu, Valstybės archyvų mokamų paslaugų teikimo tvarkos aprašu, patvirtintais Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. IV-425 „Dėl Valstybės archyvų teikiamų paslaugų kainoraščio patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. vasario 20 d. įsakymo Nr. IV-377 redakcija; (toliau – kainoraštis) bei Archyvo skaityklų veiklos ir prašymų priėmimų organizavimo karantino metu darbo tvarkos aprašais, patvirtintais Archyvo direktoriaus 2020 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 1V-14, 2020 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-16, 2020 m. spalio 29 d. įsakymu Nr. 1V-48 „Dėl Klaipėdos regioninio valstybės archyvo skaityklų veiklos ir prašymų priėmimų organizavimo karantino metu darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Archyve veikia trys skaityklos: po vieną Klaipėdoje (buveinėje), Tauragės ir Telšių filialuose.

Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl COVID-19 ligos nuo 2020 m. kovo 16 d. paskelbus šalyje karantiną, Archyvo skaityklos buvo uždarytos ir nedirbo iki 2020 m. balandžio 26 d., vėliau, vėl sugriežtinus karantino sąlygas, Archyvo skaityklos buvo uždarytos ir nedirbo nuo 2020 m. lapkričio 9 d. iki 2021 m. kovo 21 d. Ekstremalios situacijos laikotarpiu skaityklos veikė, ir, atsižvelgiant į ribotą skaityklų plotą, vienu metu buvo aptarnaujama po 1 skaitytoją, skaitytojai buvo priimami tik iš anksto užsiregistravę ir gavę patvirtinimą. Dėl karantino ir ekstremalios situacijos laikotarpiais galiojusių apribojimų, Archyvo skaityklose skaitytojų sumažėjo. 2020 m. Archyvas priėmė ir aptarnavo 29 skaitytojus, Archyvo skaityklose skaitytojai apsilankė 54 kartus. 2021 m. pirmame pusmetyje aptarnauta 11 skaitytojų, skaitytojai Archyvo skaityklose apsilankė 24 kartus. Ataskaitiniu laikotarpiu skaitytojams buvo išduota 610 bylų. Norinčių apsilankyti Archyvo skaityklose eilių nesusidarė, skaitytojų užsakytos bylos buvo išduodamos tą pačią ar skaitytojų pageidavimu kitą jiems priimtina dieną. Skaitytojų užsakymu dokumentai buvo kopijuojami bei skaitmeninami, skaitytojai už suteiktas mokamas paslaugas atsiskaitė pagal kainoraštį, apmokėjimą pervesdami į Archyvo sąskaitą bankiniu pavedimu. Atsiskaitymas grynais pinigais ar banko kortele Archyve negalimas. Fotografuoti dokumentus skaitytojams leidžiama savo įranga, nemokamai.

Skaitytojai registruotis ir užsakyti dokumentus gali Integralios administracinių paslaugų sistemos (toliau – IAPS) priemonėmis, Archyvo elektroninio pašto adresais. Užsakymai registruojami

Archyvo darbo dienomis ir darbo valandomis. Užsakymo vykdymo laikas pradedamas skaičiuoti tą dieną, kai užsakymas užregistruojamas. Vienu užsakymu galima užsakyti ne daugiau kaip dešimt dokumentų bylų. Kitas užsakymas priimamas, kai skaitytojas grąžina jam išduotus dokumentus. Dokumentai į skaityklas išduodami ne vėliau kaip per 6 darbo valandas (nuo užsakymo registravimo laiko). Skaitytojai gali rinktis ir kitą, jiems patogesnę laiką. Ši informacija užfiksuojama IAPS arba dokumentų užsakymo lape. Dokumentai, kuriuose yra specialiųjų kategorijų asmens duomenų, gali būti išduodami ir vėliau nei per 6 darbo valandas. Skaitytojams išduodami sutvarkyti dokumentai (apskaitos vienetai), įtraukti į Archyvo saugomų dokumentų apskaitą.

Skaitytojų registraciją, darbo skaityklose tvarką, dokumentų užsakymą, išdavimą ir grąžinimą, skaitytojų teises ir pareigas reglamentuoja Darbo valstybės archyvų skaityklose tvarkos aprašas. Skaityklos darbuotojo funkcijas atlieka darbuotojai, kuriems ši funkcija įrašyta pareigybės aprašymuose. Visa informacija apie skaityklų darbą yra skelbiama Archyvo svetainėje www.archyvai.lt.

Išanalizavus Archyvo skaityklų veiklą reglamentuojančius teisės aktus, kuriuose nustatyta ir aprašyta skaityklų darbo tvarka, galima konstatuoti, kad Archyve nustatyta tvarka yra pakankama ir aiškiai apibrėžta, o skaitytojų aptarnavimas vyksta sklandžiai.

Analizuojamu laikotarpiu įstaigų, perduodančių dokumentus Klaipėdos regioniniam valstybės archyvui, sąrašas patvirtintas Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-153 (Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. V-153, 2020 m. gruodžio 15 d. įsakymo Nr. VE-100, 2021 m. kovo 16 d. įsakymo Nr. VE-17 redakcijos) „Dėl valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių, perduodančių dokumentus valstybės archyvams, sąrašo patvirtinimo“. Archyvui dokumentus perduodančių įstaigų dokumentų valdymo priežiūrą vykdo Archyvo darbuotojai, kurių pareigybių aprašymuose įrašyta ši funkcija. Konkrečių įstaigų, kurių dokumentų valdymo priežiūra vykdoma, paskirstymas darbuotojams tvirtinamas Archyvo direktoriaus įsakymais. Archyvo atliekami įstaigų patikrinimai rengiami pagal Valstybės archyvų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašą (toliau – Patikrinimų aprašas), patvirtintą Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2013 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. V-54 „Dėl Valstybės archyvų atliekamų patikrinimų tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuriame numatyta atliekamo patikrinimo tvarka ir jų rezultatų įforminimo procedūros. Patikrinimai atliekami siekiant nustatyti, kaip įstaigos laikosi teisės aktuose nustatytų dokumentų ir archyvų valdymo bei naudojimo reikalavimų.

Patikrinimai numatomi Archyvo veiklos plane, kurį tvirtina Lietuvos vyriausiasis archyvaras. 2020 m. veiklos plane buvo numatyta atlikti 17 patikrinimų, įvykdyti 9, 2021 m. veiklos plane per I ir II ketvirčius numatyta atlikti 10 patikrinimų, atlikta 4, nes nuo 2020 m. kovo 16 d. ir nuo 2020 m. lapkričio 9 d. Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo paskelbtas karantinas ir apribotas pateikimas į įstaigas.

Vadovaujantis anksčiau minėtu tvarkos aprašu, Archyvo vadovas, atsižvelgdamas į Archyvo darbuotojų siūlymus, pateiktus išanalizavus ir įvertinus informaciją apie įstaigos dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimo pažeidimus, arba turėdamas pagrįstą įtarimą, kad įstaigos veikla gali neatitikti dokumentų ir archyvų valdymą bei naudojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, gali pavesti Archyvo darbuotojams atlikti neplaninį įstaigos patikrinimą. Apie numatomą planinį patikrinimą įstaiga informuojama raštu prieš 10 darbo dienų, nurodant patikrinimo pagrindą, apimtį, datą, trukmę, tikslus bei preliminarų sąrašą dokumentų, kuriuos bus prašoma pateikti patikrinimą atliekantiems Archyvo darbuotojams. Apie neplaninį patikrinimą įstaigai iš anksto pranešti neprivaloma. Įstaigoje patikrinimus atliekantys Archyvo

darbuotojai turi teisę susipažinti su dokumentais, susijusiais su patikrinimo dalyku, ir gauti šių dokumentų kopijas.

Atlikus patikrinimą, per 20 darbo dienų parengiama ir Archyvo vadovui pateikiama susipažinti patikrinimo pažyma. Įvertinus atlikto patikrinimo apimtį, užduoties sudėtingumą ir kitas objektyvias aplinkybes, šis terminas, Archyvo vadovo sprendimu, gali būti pratęstas. Patikrinimo pažymoje nurodoma: patikrinimo atlikimo pagrindas (dokumento pavadinimas, data ir numeris); patikrinimą atlikusių Archyvo darbuotojų pareigos, vardai ir pavardės; įstaigos, kurioje buvo atliktas patikrinimas, pavadinimas; patikrinimo užduotis; bendra informacija (teisės aktuose nustatyti dokumentų ir archyvų valdymo ir naudojimo reikalavimų įgyvendinimas įstaigoje); patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai (kartu pridedamos tai patvirtinančių dokumentų kopijos, jei tokių dokumentų yra), pasiūlymai jiems pašalinti arba nurodoma, kad pažeidimų nenustatyta; patikrinimo išvados ir rekomendacijos.

Įstaigai, kurioje buvo atliktas patikrinimas, patikrinimo pažyma išsiunčiama per 5 darbo dienas nuo jos surašymo dienos. Pažymą pasirašo ją parengę Archyvo darbuotojai, prieš tai pažymą suderinę su tiesioginiais savo vadovais. Siekiant užtikrinti, kad būtų pašalinti patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ar kiti trūkumai ir įgyvendintos pateiktos rekomendacijos, Archyvo vadovo pavedimu gali būti atliktas pakartotinis patikrinimas. Analizuojamuoju laikotarpiu neplanuotų ir pakartotinių patikrinimų atlikta nebuvo.

Archyvo interneto svetainėje www.archyvai.lt nurodyti kontaktai, kuriais galima pranešti apie galimas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas ar kitus tapataus pobūdžio teisės pažeidimus visose Archyvo veiklos srityse. Skundų, susijusių su Archyvo skaityklų darbu bei atliekamais įstaigų patikrinimais, nebuvo gauta, taigi galima teigti, jog analizuojamos veiklos sritys Lietuvos vyriausiojo archyvaro išleistais ir vidaus teisės aktais reglamentuotos išsamiai, nepaliekant spragų bei galimybių darbuotojams naudotis savo tarnybine padėtimi.

Motyvuota išvada dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės: vertindami Klaipėdos regioninio valstybės archyvo veiklos sritį, kurioje gali egzistuoti korupcijos pasireiškimo tikimybė – skaityklų darbo organizavimas ir prižiūrimų įstaigų atliekami patikrinimai – pažeidimų nenustatyta: analizuojamos veiklos yra reglamentuotos, teisės aktai nuolat peržiūrimi bei atnaujinami, darbuotojų funkcijos apibrėžtos, esami trūkumai identifikuojami ir imamasi priemonių juos pašalinti, tad darytina išvada, jog korupcijos pasireiškimo tikimybė analizuotose srityse yra minimali.

Direktorius

Edmundas Bareiša